

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/84/2014
Identifikačné číslo spisu:	5108200817
Dátum vydania rozhodnutia:	25.03.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Edita Bakošová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:5108200817.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Edity Bakošovej a sudcov JUDr. Evy Sakálovej a JUDr. Heleny Haukvitzovej, v právnej veci žalobcu JUDr. Martina Kováčika, Dolný Kubín, T., správcu konkurznej podstaty úpadcu MIRAMART, spol. s r.o., so sídlom v Žiline, Zelená č. 9, IČO: 31 616 275, proti žalovanému P., bývajúcemu v C., zastúpenému Advokátskou kanceláriou JUDr. Kuric, JUDr. Vladárová, s.r.o., so sídlom v Žiline, Dolný Váh č. 11, o určenie vlastníctva, vedenej na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 2 C 3/2008, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 18. septembra 2013 sp. zn. 6 Co 385/2012, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalobca je povinný zaplatiť žalovanému náhradu trov dovolacieho konania v sume 83,89 Eur k rukám advokáta, do troch dní.

Odôvodnenie

Okresný súd Žilina v poradí tretím rozsudkom z 21. mája 2012 č.k. 2 C 3/2008-232 určil, že výlučným vlastníkom nehnuteľností vedených na Správe katastra D. na LV č. XXXX, kat. úz. D., obec D., stavba - predajňa, súp. č. XXXX a zastavaných plôch a nádvorí o výmere 290 m², vedených na LV č. XXXX, parc. č. XXXX/X je žalobca - MIRAMART, spol. s r.o., so sídlom v Žiline, Zelená č. 9. Žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania v sume 1.144,20 Eur do troch dní na účet advokáta. Pri svojom rozhodovaní vychádzal z rozsudku Krajského súdu v Žiline zo 4. októbra 2001 sp. zn. 5 Co 518/2001, ktorým súd uložil a.s. Tuzex v likvidácii so sídlom v Prahe, povinnosť uzavrieť so žalobcom kúpno-predajnú zmluvu ohľadom nehnuteľnosti postavenej na pozemku parc. č. XXXX/X o výmere 290 m², zap. na LV č. XXXX za cenu 4.000.000,- Sk, keď zároveň v tomto rozsudku ako prejudiciálnu otázku riešil kúpnu zmluvu medzi predávajúcim Tuzex a.s., Praha a kupujúcim MYKA spol. s r.o., Žilina z 8. februára 1995, ktorej vklad bol povolený 3. marca 1995 pod č. M. a ktorú vyhodnotil ako absolútne neplatnú. Predmetný rozsudok nadobudol právoplatnosť 4. marca 2002 a tridsaťdňová lehota na plnenie uplynula 5. apríla 2002, ktorým dňom rozsudok Krajského súdu v Žiline sp. zn. 5 Co 518/2001 nahradil vyhlásenie vôle predávajúceho Tuzex, a.s. v likvidácii Praha, uzavrieť kúpnu zmluvu s obsahom uvedeným vo výroku uvedeného rozsudku, ktorý sa tak stal spôsobilou

listinou na povolenie vkladu vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam v prospech žalobcu. Z vykonaného dokazovania mal súd prvého stupňa tiež preukázané, že žalobca vinkuloval sumu 4.000.000,- Sk v prospech a.s. Tuzex v likvidácii, o čom správca konkurznej podstaty nevedel a neposkytol žalobcovi potrebnú súčinnosť na to, aby bola táto suma odvedená v prospech konkurznej podstaty. Z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 14. septembra 2010 sp. zn. 2 Sžo 36/2010 mal súd prvého stupňa preukázané, že vklad vlastníckeho práva k predmetnej nehnuteľnosti v prospech žalobcu nebol správnym orgánom vykonaný z dôvodu, že v tom čase už Tuzex, a.s. v likvidácii nemala právo nakladať s predmetnými nehnuteľnosťami. Súd prvého stupňa vyslovil názor, že na základe právoplatného rozsudku Krajského súdu v Žiline sp. zn. 5 Co 518/2001 mal byť urobený vklad do katastra nehnuteľností v prospech žalobcu, keď žalobca aj v dobrej viere finančné prostriedky na kúpu nehnuteľností vinkuloval na účte, o čom informoval správcu konkurznej podstaty, čím žalobca splnil všetky povinnosti vyplývajúce mu z uvedeného rozsudku Krajského súdu v Žiline. Vzhľadom k týmto zisteniam súd prvého stupňa nepovažoval za podstatné, že kúpna cena nebola zaplatená, pretože žalobca ju chcel zaplatiť a preto táto skutočnosť na platnosť resp. neplatnosť rozsudku 5 Co 518/2001, resp. na obsah zmluvy v takom rozhodnutí, nemá žiaden vplyv. Žalobu žalobcu preto považoval v celom rozsahu za dôvodnú a ako takej jej vyhovel. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil ustanovením § 142 ods. 1 O.s.p., úspechom v konaní a vznikom trov na právnom zastúpení.

Na odvolanie žalovaného, Krajský súd v Žiline, prejednal vec na pojednávaní, doplnil dokazovanie a v poradí tretím rozhodnutím, rozsudkom z 18. septembra 2013 sp. zn. 6 Co 385/2012 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že žalobu žalobcu zamietol a žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovanému náhradu trov prvostupňového a odvolacieho konania vo výške 1.285,42 Eur do troch dní na účet advokáta. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že žalobca sa domáhal určenia vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam z dôvodu, že rozsudkom Krajského súdu v Žiline zo 4. októbra 2001, sp. zn. 5 Co 518/2001, ktorý nadobudol právoplatnosť 4. marca 2002, bol nahradený prejav vôle predávajúceho Tuzex, a.s. v likvidácii, uzavrieť kúpnu zmluvu so žalobcom ohľadne nehnuteľností uvedených vo výroku označeného rozsudku a zároveň poukazoval na závery uvedené v odôvodnení tohto rozsudku, podľa ktorých predchádzajúcu kúpnu zmluvu uzavretú 8. februára 1995 (M.) medzi predávajúcim Tuzex, a.s. a kupujúcim MYKA, spol. s r.o. vyhodnotil súd ako absolútne neplatnú. Medzi účastníkmi v tomto konaní nebolo sporné, že žalobca podal návrh na vklad vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam na základe uvedeného rozsudku Krajského súdu v Žiline, ktorý však bol rozhodnutím Správy katastra v D. zo 6. decembra 2008 zamietnutý v konaní vedenom pod č. M.. Spornou nebola ani skutočnosť, že rozsudkom Krajského súdu v Žiline zo 4. septembra 2009, sp. zn. 22 Sp 38/2009 bolo uvedené rozhodnutie Správy katastra v D. o zamietnutí návrhu žalobcu na vklad vlastníckeho práva potvrdené, ako i skutočnosť, že Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom zo 14. septembra 2010, sp. zn. 2 Sžo 36/2010 tento rozsudok Krajského súdu v Žiline potvrdil. Medzi účastníkmi nebolo sporné ani to, že žalobca kúpnu cenu 4.000.000,00 Sk, ktorú mal podľa bodu III. zmluvy zaplatiť predávajúcemu (Tuzex, a.s. v likvidácii) do 5-tich dní od právoplatnosti označeného rozsudku, neuhradil. Táto skutočnosť vyplýva nielen zo záverov rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 14. septembra 2010 sp. zn. 2 Sžo 36/2010, ale aj z dokazovania vykonaného v tomto konaní. V odôvodnení svojho rozhodnutia odvolací súd ďalej uviedol, že tak ako z dokazovania vykonaného už v konaní pred prvostupňovým súdom, ani z dokazovania, ktoré bolo zopakované a doplnené na odvolacom súde, nebolo preukázané, že by žalobca kúpnu cenu 4.000.000,- Sk podľa článku III. rozsudku Krajského súdu v Žiline zo 4. októbra 2001 sp. zn. 5 Co 518/2001 predávajúcemu (Tuzex, a.s. v likvidácii) uhradil, pričom podľa jeho znenia, ak nedôjde k uhradeniu celej kúpnej ceny v stanovenom termíne, t.j. do 5 dní od právoplatnosti rozsudku na účet predávajúceho, ruší sa zmluva od samého začiatku. Odvolací súd na základe takto zistených skutočností a po vyhodnotení dokazovania vyvodil záver, že nezaplatením dohodnutej kúpnej ceny v dohodnutom termíne, došlo k naplneniu rozvázovacej podmienky zmluvy podľa jej článku III., ktorej následkom bolo zrušenie kúpnej zmluvy uzavretej dňom právoplatnosti označeného rozsudku nahradením prejavu vôle predávajúceho (Tuzex, a.s. v likvidácii). Obranu žalobcu, že nemal vedomosť o identifikačných znakoch účtu predávajúceho, na ktorý mal kúpnu cenu poukázať, vyhodnotil odvolací súd ako nedôvodnú, pretože žalobca jednak nepreukázal, že predávajúci mu odoprel poskytnúť identifikačné znaky k účtu, na ktoré mohol kúpnu cenu poukázať a jednak mu nič nebránilo, aby ju zložil do súdnej alebo notárskej úschovy. Pokiaľ

žalobca poukazoval na vinkuláciu kúpnej ceny 4.000.000,- Sk v prospech predávajúceho, táto neznamenalala uhradenie kúpnej ceny podľa článku III. zmluvy, pretože samotnou vinkuláciou nedošlo k úhrade kúpnej ceny na účet predávajúceho, ako to bolo uvedené v článku III. zmluvy. Pokiaľ žalobca v konaní poukazoval na to, že rozsudok Krajského súdu v Žiline zo 4. októbra 2001 sp. zn. 5 Co 518/2001 vo svojom odôvodnení konštatoval absolútnu neplatnosť kúpnej zmluvy uzavretej 8. februára 1995 medzi Tuzex, a.s. (predávajúci) a MYKA, spol. s r.o. (kupujúci), ktorej vklad bol povolený pod č. M., z čoho vyvodzoval záver, že ani žalovaný nemohol nadobudnúť vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam kúpou od MYKA, spol. s r.o. (kúpna zmluva zo 4. februára 2002, ktorej vklad bol povolený pod č. M.), odvolací súd uviedol, že prejudiciálne konštatovanie v rozsudku Krajského súdu v Žiline o absolútnej neplatnosti tejto kúpnej zmluvy neznamenalalo založenie vlastníckeho práva žalobcu. Takéto konštatovanie mohlo mať eventuálne len vplyv na posúdenie otázky, či sa neobnovilo vlastnícke právo spoločnosti Tuzex, a.s., nie však na posúdenie otázky, ktorá bola predmetom tohto konania. Za podstatné (z hľadiska vymedzeného predmetu tohto konania) považoval odvolací súd to, že pokiaľ žalobca tvrdil, že nadobudol vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam titulom kúpnej zmluvy, ktorá bola uzavretá nahradením prejavu vôle predávajúceho (Tuzex, a.s. v likvidácii) podľa rozsudku Krajského súdu v Žiline zo 4. októbra 2001 sp. zn. 5 Co 518/2001, tento tvrdený titul nadobudnutia vlastníckeho práva preukázaný nebol a to jednak z dôvodu naplnenia rozvázovacej podmienky podľa článku III. zmluvy a jednak z dôvodu, že vklad tejto kúpnej zmluvy príslušnou správou katastra povolený nebol. Odvolací súd zdôraznil, že ak sa prevádza nehnuteľná vec na základe zmluvy, vlastníctvo k nej sa v zmysle ust. § 133 ods. 2 Občianskeho zákonníka nadobúda vkladom do katastra nehnuteľností, pričom právne účinky vkladu vznikajú až na základe právoplatného rozhodnutia správy katastra o jeho povolení (§ 28 ods. 3 zák. č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností). Odvolací súd s poukazom na vyššie uvedené skutočnosti a právne úvahy zároveň konštatujúc, že navrhovateľ iný titul nadobudnutia vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam nepreukázal, odvolaním napadnutý rozsudok zmenil tak, že návrh žalobcu v celom rozsahu zamietol a podľa § 224 ods. 2 O.s.p. rozhodol o trovách prvostupňového a odvolacieho konania.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca, v ktorom navrhol rozsudok krajského súdu zmeniť, resp. zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania odôvodnil ustanovením § 238 ods. 1 O.s.p. a dôvodosť § 241 ods. 2 písm. b/, c/ O.s.p., keď podľa jeho názoru odvolací súd vec nesprávne právne posúdil a konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. V dôvodoch svojho dovolania uviedol, že v konaní preukázal, že nebol pasívny, komunikoval s likvidátorom a správcom konkurznej podstaty spoločnosti Tuzex a.s. v likvidácii. Mal k dispozícii finančné prostriedky na zaplatenie kúpnej ceny, preukázal, že tieto finančné prostriedky vinkuloval v prospech predávajúceho a vyvinul všetko potrebné úsilie na zaplatenie kúpnej ceny, nemožno však od neho spravodlivo požadovať, aby zložil tak vysokú sumu do notárskej, event. inej úschovy. Namietal, že odvolací súd sa s rozvázovacou podmienkou právneho úkonu podľa § 36 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka právne nevysporiadal v celom rozsahu, predovšetkým s následkami nesplnenia podmienok právneho úkonu v zmysle ustanovenia § 36 ods. 3, 4 Občianskeho zákonníka a v tomto smere v rozsudku absentuje právny záver a vyhodnotenie možných následkov nesplnenia podmienok právneho úkonu. Má za to, že bolo potrebné sa zaoberať otázkou, či podmienený právny úkon sa nestal v dôsledku zmarenia podmienky právneho úkonu nepodmieneným v zmysle ustanovenia § 36 ods. 3 Občianskeho zákonníka, event., či sa na splnenie podmienky neprihliada, ak jej splnenie spôsobí zámerne účastník, ktorý nemal právo tak urobiť a ktorému je splnenie na prospech v zmysle § 36 ods. 4 Občianskeho zákonníka. Uviedol, že disponuje právoplatným rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 5 Co 518/2001 nahradzujúcim prejav vôle, od ktorého odvodzuje svoje vlastnícke právo k nehnuteľnostiam v ňom uvedeným, ktorým bolo zároveň prejudiciálne rozhodnuté, že kúpna zmluva medzi predávajúcim Tuzex a.s. a spoločnosťou MYKA s.r.o. je absolútne neplatným právnym úkonom. Spoločnosť MYKA s.r.o. nebola teda nikdy skutočným vlastníkom nehnuteľností a nemohla s nimi disponovať, ani ich previesť na žalovaného alebo iné osoby a teda ani následné právne úkony nemôžu byť platné, a nezakladajú vlastnícke právo k nehnuteľnostiam. Uviedol, že rozsudok Krajského súdu v Žiline 5 Co 518/2001 je právoplatný, vykonateľný a v zmysle ustanovenia § 159 ods. 2 O.s.p., je záväzný pre všetkých účastníkov a pre všetky orgány a z tejto právnej istoty vychádzal pri podaní návrhu na určenie vlastníckeho práva.

Žalovaný v písomnom vyjadrení k dovolaniu žalobcov navrhol dovolanie žalobcu ako nedôvodné zamietnuť. Uviedol, že odvolací súd správne vyhodnotil okolnosti ohľadne nesplnenia si povinnosti zaplattenia kúpnej ceny, čím došlo k naplneniu rozvázovacej podmienky zmluvy podľa jej čl. III., ktorej následkom bolo jej zrušenie. Správne tiež ustálil nedostatok preukázania odopretia poskytnúť identifikačné znaky účtu zo strany predávajúceho a tiež možnosť zloženia kúpnej ceny do súdnej alebo notárskej úschovy, čím by bola povinnosť kupujúceho splnená. Zdôraznil, že skutočnosť, že kúpna cena nebola zaplattená vyplýva aj z rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 14. septembra 2010 sp. zn. 2 Sžo 36/2010. Uviedol, že rozsudok Krajského súdu v Žiline zo 4. októbra 2001 sp. zn. 5 Co 518/2001 nebol spôsobilou listinou na povolenie vkladu vlastníctva a odvolací súd správne poukázal na ustanovenie § 133 ods. 2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého sa vlastníctvo k nehnuteľnosti nadobúda vkladom do katastra nehnuteľností a právne účinky vkladu vznikajú až na základe právoplatného rozhodnutia Správy katastra o jeho povolení. Keďže žalobca žiaden iný titul nadobudnutia vlastníctva k sporným nehnuteľnostiam nepreukázal, súd správne žalobu zamietol. Žiadal priznať mu náhradu trov dovolacieho konania.

Prípisom z 8. augusta 2014 doručeným Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky oznámil JUDr. V. že uznesením Okresného súdu Žilina z 18. júla 2014 č.k. 1 K 6/2014-74 bol vyhlásený konkurz na majetok dlžníka MIRAMART, spol. s r.o. a týmto uznesením bol ustanovený za správcu konkurznej podstaty. Zároveň týmto prípisom ako správca konkurznej podstaty v zmysle § 47 ods. 3 zákona č. 7/2005 o konkurze a reštrukturalizácii, podal návrh na pokračovanie v konaní.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), spĺňajúci podmienky ustanovenia § 241 ods. 1 O.s.p., proti rozhodnutiu, proti ktorému je dovolanie prípustné (§ 238 ods. 1 O.s.p.), preskúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu nie je dôvodné.

V zmysle § 241 ods. 2 O.s.p., môže byť dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne (§ 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. a tiež tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 druhá veta O.s.p.) skúmal dovolací súd, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných vád uvedených v § 237 O.s.p. v znení účinnom do 31. decembra 2014 (ďalej len „§ 237 O.s.p.“). Podľa tohto ustanovenia je takouto vadou, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Dovolateľ žiadnu z týchto vád nenamietal a jej existencia nevyšla v dovolacom konaní najavo. Dovolací dôvod v zmysle § 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p. preto nie je daný.

Žalobca v dovolaní namietal, že v konaní došlo k inej vade konania majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) a rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Inou vadou konania, na ktorú musí dovolací súd prihliadnuť aj vtedy, ak nie je v dovolaní namietaná, je procesná vada, ktorá na rozdiel od vád taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. nezakladá zmätočnosť rozhodnutia. Jej dôsledkom je vecná nesprávnosť, ktorej základom je porušenie procesných ustanovení

upravujúcich postup súdu v občianskom súdnom konaní.

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením vecí je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnou aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Žalobca inú vadu konania (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) majúcu za následok nesprávne rozhodnutie vo veci vyvodzuje z toho, že odvolací súd pri svojom rozhodovaní nerešpektoval záväznosť rozsudku Krajského súdu v Žiline zo 4. októbra 2001 sp. zn. 5 Co 518/2001, ktorý je právoplatný, vykonateľný, z ktorého žalobca vychádzal pri podaní návrhu na určenie vlastníctva, čím podľa jeho názoru súd porušil viazanosť právoplatným rozhodnutím súdu, uloženú v ustanovení § 159 ods. 2 O.s.p., v dôsledku čoho je konanie postihnuté aj vadou podľa § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. S týmto názorom dovolateľa, však súhlasiť nemožno.

Podľa § 159 ods. 1 O.s.p., doručený rozsudok, ktorý už nemožno napadnúť odvolaním, je právoplatný.

Podľa § 159 ods. 2 O.s.p., výrok právoplatného rozsudku je záväzný pre účastníkov a pre všetky orgány; ak je ním rozhodnuté o osobnom stave, je záväzný pre každého.

Podľa § 159 ods. 3 O.s.p., len čo sa o veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednávať znova.

Podľa § 135 ods. 1 O.s.p., súd je viazaný rozhodnutím ústavného súdu o tom, či určitý právny predpis je v rozpore s ústavou, so zákonom alebo medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná (§ 109 ods. 1 písm. b/ O.s.p.). Súd je tiež viazaný rozhodnutím ústavného súdu alebo Európskeho súdu pre ľudské práva, ktoré sa týkajú základných ľudských práv a slobôd. Ďalej je súd viazaný rozhodnutím príslušných orgánov o tom, že bol spáchaný trestný čin, priestupok alebo iný správny delikt postihnuteľný podľa osobitných predpisov, a kto ich spáchal, ako aj rozhodnutím o osobnom stave, vzniku alebo zániku spoločnosti a o zápise základného imania; súd však nie je viazaný rozhodnutím v blokovom konaní.

Podľa § 135 ods. 2 O.s.p., inak otázky, o ktorých patrí rozhodnúť inému orgánu, môže súd posúdiť sám. Ak však bolo o takejto otázke vydané príslušným orgánom rozhodnutie, súd z neho vychádza.

Rozsudok vyslovujúci, že určitý právny vzťah alebo právo (ne)existuje, tvorí pre adresátov tohto rozhodnutia označených v ustanovení § 159 ods. 2 O.s.p. prekážku právoplatne rozhodnutej veci (§ 159 ods. 3 O.s.p.). Účinky tohto právoplatného rozhodnutia sa vzťahujú na účastníkov konania, v ktorom bolo vydané. Jeho výrok je tiež záväzný pre súdy a iné štátne orgány a to aj vtedy, ak ako predbežnú otázku posudzujú právny vzťah medzi týmito účastníkmi, ktorý sa vyriešil uvedeným právoplatným súdnym rozhodnutím (por. Števček, Ficová a kol., Občiansky súdny poriadok, Komentár, Praha 2009, str. 425). Z procesného hľadiska sú právoplatné súdne rozhodnutia záväzné ako prejav autoritatívnej vôle súdu pri výkone súdnictva.

Žalobca, ktorý bol účastníkom konania, v ktorom súd vydal právoplatné rozhodnutie ktorým určil, či tu určitý právny vzťah alebo právo (ne)existuje, je týmto rozhodnutím (jeho výrokom) viazaný a preto sa nemôže v inom súdnom konaní úspešne domáhať toho istého určenia o ktorom už raz bolo právoplatne rozhodnuté. Ak by tak urobil, zastavením takéhoto nového konania súdom sa prejavia účinky právoplatne rozhodnutej veci podľa § 159 ods. 3 O.s.p. Pokiaľ ide o iný (nie ten istý) nárok (predmet konania), zásadne platí, že ak v skončenom konaní účastníkov došlo právoplatným súdnym rozsudkom k vyriešeniu hmotnoprávneho vzťahu, z ktorého sa aj tento (nový) nárok (neidentický s predmetom skončeného konania) odvodzuje, súd je v tomto ďalšom (novom) občianskom súdnom konaní pri zodpovedaní predbežnej otázky (ktorá právoplatným súdnym výrokom sa už vyriešila ako vec sama)

týmto vyriešením viazaný (ustanovenie § 159 ods. 2 O.s.p. predstavuje totiž vo vzťahu k ustanoveniu § 135 ods. 2 druhá veta O.s.p. osobitnú procesnú úpravu). Súd preto nesmie vychádzať z iného záveru ohľadom existencie, resp. neexistencie vzťahu medzi tými istými účastníkmi, než ako o tomto ich právnom vzťahu už bolo právoplatne rozhodnuté.

Otázkou prejudiciálneho účinku právoplatného rozhodnutia sa zaoberala nielen judikatúra Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (por. uznesenie z 29. apríla 2010 sp. zn. 1 Cdo 133/2009, uznesenie z 25. apríla 2012 sp. zn. 5 MCdo 16/2010), ale aj judikatúra Ústavného súdu Slovenskej republiky. Ústavný súd Slovenskej republiky v náleze č.k. II. ÚS 349/09-36 z 20. januára 2010 rozhodol o porušení základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej „dohovor“), zdôrazniac, že vzhľadom na zásadu prejudiciality vyplývajúcu z ustanovenia § 135 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, ako aj na zásadu viazanosti súdu právoplatnými rozhodnutiami vydanými v inom konaní podľa § 159 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku konajúci všeobecný súd nemá možnosť výberu v otázke, či bude rešpektovať právoplatné rozhodnutie vydané v inom konaní, ktoré rieši otázku javiacu sa prejudiciálnou v súvislosti s riešením daného prípadu.

Keďže súd nemôže ako predbežnú otázku znovu riešiť to, o čom už bolo právoplatne rozhodnuté v osobitnom spore účastníkov, nie je rozhodujúce, či súd v právoplatne skončenom konaní vec správne alebo nesprávne právne posúdil. Klásť si takúto otázku je nielen zbytočné, táto otázka je úplne nepatričná (nemá byť prečo položená). So zreteľom na právoplatnosť a z toho plynúcu záväznosť a nezmeniteľnosť právoplatného rozhodnutia je akékoľvek „nové“ právne posudzovanie právoplatného súdneho rozhodnutia v inom (ďalšom) konaní tých istých účastníkov vylúčené (nepripustné). Iné riešenie by znamenalo, že súd môže porušiť viazanosť uloženú mu zákonodarcom v citovanom ustanovení § 159 ods. 2 O.s.p. V prípadoch, kde súd spomenutý prejudiciálny účinok (vplyv právoplatného rozhodnutia vydaného v občianskom súdnom konaní založený na záväznosti tohto rozhodnutia aj v ďalšom občianskom súdnom konaní tých istých účastníkov) ignoruje, t. j. ak nevezme za základ pre svoje rozhodnutie prejudikovaný hmotnoprávny vzťah (rozhodne v rozpore s prejudikovaným hmotnoprávnym vzťahom), dochádza k nerešpektovaniu záväzného súdneho rozhodnutia, čo je v rozpore aj so základným zákonom štátu. Podľa čl. 2 ods. 2 ústavy totiž „štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon“. Podľa čl. 2 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, ktorá je uvedená ústavným zákonom č. 23/1991 Zb., (ďalej „listina“), „štátnu moc možno uplatňovať iba v prípadoch a v medziach ustanovených zákonom, a to spôsobom, ktorý ustanoví zákon“. Všeobecný súd nerešpektujúci predchádzajúce právoplatné súdne rozhodnutie vo veci, ktoré predstavuje predbežnú otázku v nasledujúcom občianskom súdnom konaní, vybočuje z medzí vytýčených čl. 2 ods. 2 ústavy a čl. 2 ods. 2 listiny a porušuje tým právo na spravodlivý proces a právo na súdnu ochranu (čl. 6 ods. 1 dohovoru, čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny). Popretie prejudiciálnej záväznosti právoplatného súdneho rozhodnutia znamená zásah do stability práva a právnych vzťahov ako aj do riadneho výkonu spravodlivosti; zásada právnej istoty je integrálnou súčasťou práva na spravodlivý proces. Aj Európsky súd pre ľudské práva vo svojej judikatúre venuje ochrane stavu právnej istoty ako základnému aspektu právneho štátu náležitú pozornosť. Vo veci Brumărescu proti Rumunsku z 28. októbra 1999 ESLP dospel k záveru, že súčasťou práva na spravodlivý proces je tiež princíp právnej istoty. Upresnil, že právna istota predpokladá rešpektovanie princípu právnej moci, teda konečnej povahy súdnych rozhodnutí. Podľa tohto princípu žiadna zo strán nemá právo žiadať preskúmanie právoplatného a vykonateľného rozsudku len za tým účelom, aby sa domohla nového posúdenia veci a nového rozhodnutia. Prieskum sa nesmie stať maskovaným odvolaním a púha skutočnosť, že môžu existovať dva rôzne pohľady na rovnakú záležitosť, nie je dostatočným dôvodom na nové rozhodnutie veci. Od tohto princípu je možné sa odchýliť len v prípade, že pre to existujú podstatné a naliehavé dôvody (por. Ryabykh proti Rusku z 24. júla 2003, č. 52853/99, § 52). V rozpore s princípom právnej istoty by však v zásade nemali byť mimoriadne opravné prostriedky proti (síce) právoplatným rozhodnutiam, ktoré sú (ale) dané k dispozícii obom stranám konania v presne definovaných prípadoch a ktorých využitie je striktne časovo obmedzené (por. 000 Link Oil SPB proti Rusku, rozhodnutie, 25. júna 2009, č. 42600/05, oddiel A).

Z obsahu spisu vyplýva, že žalobca sa domáhal určenia, že je výlučným vlastníkom nehnuteľností vedených na Správe katastra v D. na LV č. XXXX, kat. úz. D. obec D., a to stavby súp. č. XXXX postavenej na parc. č. XXXX/X, a na LV č. XXXX, a to pozemku CKN parc. č. XXXX/X - zast. pl. a nádvoria o výmere 290 m². Svoje vlastníctvo odvodzoval od rozsudku Krajského súdu v Žiline zo 4. októbra 2001 sp. zn. 5 Co 518/2001, ktorým bol nahradený prejav vôle a uzavretá kúpna zmluva na predaj predmetných nehnuteľností medzi žalobcom a spoločnosťou Tuzex, a.s. v likvidácii, Praha.

Okresný súd Žilina rozsudkom z 21. mája 2012 č.k. 2 C 3/2008-232 žalobe v celom rozsahu vyhovel, keď dospel k záveru, že žalobca sa stal vlastníkom predmetných nehnuteľností právoplatnosťou rozsudku Krajského súdu v Žiline sp. zn. 5 Co 518/2001 a to napriek tomu, že príslušný katastrálny orgán vklad vlastníckeho práva na základe tohto rozsudku nepovolil, pričom tak urobiť mal, a napriek tomu, že žalobca kúpnu cenu doteraz nezaplatil. Krajský súd v Žiline rozsudkom z 18. septembra 2013 sp. zn. 6 Co 385/2012 rozsudok súdu prvého stupňa zmenil a žalobu zamietol, keď dospel k záveru, že neuhradením kúpnej ceny v dohodnutom termíne v zmysle článku III. zmluvy, došlo k naplneniu rozvázovacej podmienky, ktorej následkom bolo zrušenie kúpnej zmluvy uzavretej dňom právoplatnosti označeného rozsudku nahradením prejavu vôle predávajúceho (Tuzex, a.s. v likvidácii).

Uvedený názor odvolacieho súdu je potrebné považovať za správny. V predmetnej veci odvolací súd pri právnom posúdení veci (určenie vlastníctva) vychádzal z rozhodnutia Krajského súdu v Žiline zo 4. októbra 2001 sp. zn. 5 Co 518/2001, ktorým bol nahradený prejav vôle predávajúceho Tuzex, a.s. v likvidácii, uzavrieť kúpnu zmluvu so žalobcom ohľadne obchodného bloku Z. na S., budovy popisné č. XXXX na pozemku parc. č. XXXX/X o výmere 290 m², zap. na LV XXXX, Odboru katastra nehnuteľností v D. (teda nie aj pozemku - pozn. dovolacieho súdu), a to za kúpnu cenu dohodnutú v bode III. zmluvy vo výške 4.000.000,- Sk, ktorá bude uhradená do 5 dní od právoplatnosti rozsudku na účet predávajúceho, pričom návrh na vklad vlastníckeho práva podľa tohto bodu bude predložený odboru katastra v D. až po uhradení celej kúpnej ceny. Zároveň v tomto bode bolo dohodnuté, že v prípade neuhradenia celej kúpnej ceny v stanovenom termíne, sa táto zmluva ruší od samého začiatku.

Podľa ustanovenia § 36 ods. 1 Občianskeho zákonníka, vznik, zmenu alebo zánik práva či povinnosti možno viazať na splnenie podmienky. Na nemožnú podmienku, na ktorú je zánik práva alebo povinnosti viazaný, sa neprihliada.

Podľa ods. 2 cit. ustanovenia, podmienka je odkladacia, ak od jej splnenia závisí, či právne následky úkonu nastanú. Podmienka je rozvázovacia, ak od jej splnenia závisí, či následky, ktoré už nastali, pominú.

Právne následky (účinky) právneho úkonu môžu byť urobené závislými na akejkoľvek skutočnosti, o ktorej subjekty právneho úkonu v čase jeho vzniku nevedia, či sa vôbec splní, resp. kedy sa splní, alebo na podmienke. Podmienka je tak vedľajším ustanovením v právnom úkone, ktorým sa účinnosť právneho úkonu, t.j. vznik, zmena či zánik subjektívnych občianskych práv a povinností, robí závislým na skutočnosti, ktorá je subjektom právneho úkonu neznáma.

Rozvázovacia podmienka je taká podmienka, kedy jej splnením už medzičasom existujúce právne účinky právneho úkonu (práva a povinnosti), zaniknú. Do splnenia alebo zmarenia takejto podmienky existuje neistota, či právny úkon, ktorý je platný, záväzný a účinný, nestratí už právne účinky, ktoré nastali. Splnením rozvázovacej podmienky už existujúce právne účinky právneho úkonu zaniknú a právny úkon stráca ex nunc právne účinky a odpadá právny dôvod na plnenie.

Pri uzatváraní konkrétnej zmluvy totiž môžu byť medzi účastníkmi také okolnosti, že už v čase uzatvárania zmluvy bude aspoň jeden zmluvný partner vedieť, že v prípade nesplnenia dojednaných zmluvných záväzkov druhou zmluvnou stranou, nebude mať záujem na ďalšom trvaní zmluvy. Pre takýto prípad si môžu zmluvné strany dojednať rozvázovaciu podmienku. Pokiaľ jedným z hlavných záväzkov v kúpnej zmluve je zaplatenie kúpnej ceny, nič nebráni tomu, aby v zmluve nebola dohodnutá

rozvázovacia podmienka spočívajúca v nezaplatení kúpnej ceny kupujúcim. Voľbu automatického zániku zmluvy vyvolaného naplnením rozvázovacej podmienky v takom prípade je potrebné považovať za prípustnú a logickú z dôvodu, pretože v takom prípade nie je potrebné voči zmluvnému partnerovi uplatňovať odstúpenie od zmluvy, prípadne oznamovať, že právne účinky zmluvy pominuli. Nesplnenie rozvázovacej podmienky naopak znamená, že právne účinky právneho úkonu trvajú naďalej a prestali byť podmienené.

Námietku žalobcu týkajúcu na nerešpektovania odvolacím súdom právoplatného rozsudku Krajského súdu Žilina sp. zn. 5 Co 518/2001 je vzhľadom na vyššie uvedené potrebné považovať za nedôvodnú.

Z obsahu odôvodnenia napadnutého rozsudku jednoznačne vyplýva, že odvolací súd pri svojom rozhodovaní vychádzal z uvedeného rozsudku 5 Co 518/2001, od ktorého žalobca odvodzoval svoje vlastníctvo k nehnuteľnostiam, avšak správne vychádzal z obsahu celej zmluvy obsiahnutej vo výroku rozsudku a prihliadol aj na znenie jej čl. III., podľa ktorého kupujúci bol povinný kúpnú cenu vo výške 4.000.000,- Sk uhradiť predávajúcemu do 5 dní od právoplatnosti rozsudku a v prípade neuhradenia celej kúpnej ceny v stanovenom termíne sa zmluva od počiatku ruší. Z toho je zrejmé, že účastníci uzatvorili kúpnú zmluvu bez toho, aby vznik jej právnych účinkov viazali na splnenie nejakej skutočnosti, ktorá mala v budúcnosti nastať (ako by to bolo u odkladacej podmienky), ale že vedľajším dojednaním sledovali, aby v prípade, ak sa splní podmienka nezaplatenia celej kúpnej ceny v dohodnutej dobe, tieto (už existujúce) právne účinky pominuli. Jedná sa teda nepochybné o podmienku rozvázovacie, ako zhodne so zákonom (§ 36 ods. 2 veta druhá Občianskeho zákonníka) vec posúdil odvolací súd. Odvolací súd preto správne zameral svoje dokazovanie aj na zistenie, či kúpna cena bola kupujúcim zaplatená a keďže v konaní bolo jednoznačne preukázané, že žalobca finančné prostriedky vinkuloval na účte, správne uzavrel, že k zaplateniu kúpnej ceny nedošlo, v dôsledku čoho došlo k naplneniu rozvázovacej podmienky a došlo k zrušeniu predmetnej kúpnej zmluvy ex nunc.

Keďže v konaní nebolo preukázané, že by predávajúci (Tuzex, a.s. v likvidácii) zmaril možnosť zaplatiť kúpnú cenu v lehote dojednanej v čl. III. kúpnej zmluvy, za bezpredmetnú bolo potrebné považovať námietku žalobcu týkajúcu sa potreby zaoberať sa otázkou, či sa podmienený právny úkon nestal nepodmieneným v zmysle ustanovenia § 36 ods. 4 Občianskeho zákonníka. Za správny bolo potrebné považovať aj názor odvolacieho súdu vo vzťahu k námietke žalobcu týkajúcej sa v rozsudku 5 Co 518/2001 prejudiciálne vyslovenej neplatnosti kúpnej zmluvy uzatvorenej medzi MYKA s.r.o. a žalovaným, keď z hľadiska vymedzeného predmetu tohto konania otázka (ne)platnosti tejto zmluvy bola bez právneho významu pre rozhodnutie vo veci určenia vlastníctva žalobcu k predmetným nehnuteľnostiam, keď titulom nadobudnutia jeho vlastníctva k predmetným nehnuteľnostiam mal byť výslovne rozsudok Krajského súdu v Žiline zo 4. októbra 2001 sp. zn. 5 Co 518/2001.

Z vyššie uvedeného je zrejmé, že žalobca neopodstatnene napadol rozsudok odvolacieho súdu, ktorý nespočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) a keďže neboli zistené ani iné vady konania (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), ktoré by mali za následok nesprávnosť dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu, Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobcu podľa § 243b ods. 1 O.s.p. zamietol.

V dovolacom konaní procesne úspešnému žalovanému vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalobcovi, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd priznal žalovanému náhradu trov dovolacieho konania spočívajúcu v odmene advokáta za jeden úkon právnej služby, ktorú mu poskytol vypracovaním vyjadrenia k dovolaniu žalobcu (§ 13a ods. 1 písm. c/ vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o odmenách advokátov za poskytnutie právnych služieb). Základnú sadzbu tarifnej odmeny za tento úkon právnej služby určil podľa § 11 ods. 1 vyhlášky vo výške 61,87 Eur, čo s náhradou výdavkov za miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné vo výške jednej stotiny výpočtového základu § 16 ods. 3 vyhlášky (t.j. 8,04 Eur), plus 20 % DPH predstavuje spolu 83,89 Eur.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.